

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

פ/25/6082

הצעת חוק-יסוד : הממשלה (תיקון – איסור חקירה פלילית והגשת כתב אישום נגד ראש הממשלה במהלך תקופת כהונתו)

1. תיקון סעיף 17 בחוק-יסוד : הממשלה¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 17, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

”(ג1) (1) לא יאשר היועץ המשפטי לממשלה לחקור באזהרה ראש ממשלה

מכהן ולא יוגש נגדו כתב אישום, אלא בשל עבירת מין או אלימות, עבירת ביטחון או עבירת סמים, או אם דחיית הליך כאמור עלולה לגרום לנזק ביטחוני או נזק כלכלי משמעותי; לעניין סעיף קטן זה –

”עבירת ביטחון” – כמשמעותה בסעיף 35 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ”ו–21996, או עבירת טרור כהגדרתה בחוק המאבק בטרור, התשע”ו–32016;

”עבירת מין או אלימות” – כהגדרתה בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס”א–2001⁴;

”עבירת סמים” – עבירה לפי פרק ג’ לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל”ג–1973⁵.

(2) קבע היועץ המשפטי לממשלה כי עבירה פלוגית לא נחקרה עקב דחיית החקירה כאמור, לא תבוא תקופת הדחייה במניין תקופת ההתיישנות של אותה עבירה.”

¹ ס”ח התשס”א, עמ’ 158.

² ס”ח התשנ”ו, עמ’ 338.

³ ס”ח התשע”ו, עמ’ 898.

⁴ ס”ח התשס”א, עמ’ 183.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ’ 526.

- הוראת מעבר 2. היה תלוי ועומד הליך פלילי בבית משפט, שהחל טרם פרסומו של חוק זה, נגד ראש ממשלה מכהן בגין עבירה שאינה אחת מהעבירות המנויות בסעיף 17(ג1)(1) לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, יושהה ההליך עד תום כהונתו של ראש הממשלה המכהן.
- תחילה 3. תחילתו של חוק זה ביום תחילת כהונתה של הכנסת העשרים ושש.

דברי הסבר

ראש ממשלת ישראל הוא תפקיד מורכב ביותר. על ראש הממשלה לקבל החלטות הרות גורל בסוגיות המשפיעות על הציבור כולו, ובכלל זה מהלכים מדיניים, ביטחוניים, כלכליים וחברתיים. משכך, עליו להיות מכוון כולו לעיסוק בעניינים אלה.

בשנים האחרונות היו מספר מקרים בהם ראשי ממשלה היו טרודים בחקירות שנפתחו נגדם ובכתבי אישום שהוגשו נגדם, בעבירות שונות ולעתים אף בעניינים שהתרחשו עוד בטרם החלו לכהן. כדי להימנע מכך, מוצע לקבוע כי, ככלל, לא ייחקר ראש הממשלה באזהרה במהלך תקופת כהונתו. מוצע לקבוע לעיקרון זה שני סייגים: ראשית, ניתן יהיה לחקור את ראש הממשלה בעבירות ביטחון, אלימות, מין או סמים, שהן עבירות חמורות במיוחד. שנית, ניתן יהיה לחקור את ראש הממשלה גם בעבירות אחרות אם ההימנעות מחקירה במהלך תקופת הכהונה עלולה לגרום נזק ביטחוני או נזק כלכלי משמעותי, ועל כן יש דחיפות בקיומה גם במהלך הכהונה. בנוגע להעמדה לדין – לא יועמד ראש ממשלה לדין אלא בשל העבירות האמורות.

עוד מוצע לקבוע הוראת מעבר לפיה היה הליך תלוי ועומד נגד ראש ממשלה נבחר בשל עבירה שאינה עבירת ביטחון, אלימות, מין או סמים – מוצע להשהות את ההעמדה לדין מרגע כניסתו לתפקידו כראש ממשלה ועד תום תקופת כהונתו של ראש הממשלה וזאת בשים לב להכרעת הציבור למנותו לראש ממשלה על אף היות הליך תלוי ועומד נגדו.

בצד זאת, מאחר שאין זה ראוי כי ראש הממשלה לא ייתן את הדין גם על עבירות אחרות, מוצע לקבוע כי תקופת כהונתו של ראש הממשלה לא תבוא במניין תקופת ההתיישנות של העבירה, וכך ניתן יהיה לחקור אותו לאחר תום תקופת כהונתו כמו גם להעמידו לדין ולא להפוך את משרת ראש הממשלה ל"עיר מקלט".

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת דוד אמסלם (2801/25/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בתמוז התשפ"ה (21.07.2025)